

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem Mgr. et Mgr. Jaroslavem Vávrou ve věci

žalobkyně: **B. Z.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5.2.2020, č.j. X

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozhodnutím žalované byly zamítnuty námitky dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále též „*zák. č. 582/1991 Sb.*“), které podala žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 3. 2020, č. j. X.
2. Tímto rozhodnutím z 6. 3. 2020 žalovaná podle nařízení vlády č. 260/2019 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2020 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2020 a o

zvýšení důchodů v roce 2020 (dále též „*nařízení vlády č. 260/2019 Sb.*“), zvýšila žalobkyni od lednové splátky 2020 (konkrétně od 24. 1. 2020) vyplácený invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na 14.059 Kč měsíčně (základní výměra byla navýšena na 3.490 Kč měsíčně a procentní výměra na 10.418 Kč měsíčně).

3. Proti v záhlaví označenému rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení podala žalobkyně žalobu, v níž nezpochybňovala, že žalovaná při zvyšování invalidního důchodu postupovala v souladu s § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a s nařízením vlády č. 260/2019 Sb. Vznela však, jak v úvodu žaloby zdůraznila, jedinou žalobní námitku spočívající v tom, že žalovanou aplikované právní normy mají za důsledek nedůvodné rozdíly, jsou protiústavní a jsou v rozporu s evropským právem, neboť stanoví, že důchody se zvyšují až od splátky důchodu (splatné v lednu). V tomto důsledku důchodci s pozdějším datem výplaty důchodu, mezi něž patří i žalobkyně, mají k dispozici valorizovaný důchod později. Nadto na část peněz nedosáhnou vůbec. Žalobkyně konkrétně uvedla, že nikdy neobdržela a neobdrží valorizaci za rok 2020 na dny 2. až 23. ledna 2020. Dle žalobkyně je tedy mezi důchodci rozdíl, který nelze nevidět. Žalobkyně zmínila své opakované a nevyvrácené argumenty z předchozích obdobných řízení, jež jsou vedena opakovaně každý rok, zmínila též řízení u Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 47/18. K žalobě žalobkyně předložila znalecký posudek Ing. J. V., znalce z oboru ekonomika, peněžnictví a pojišťovnictví, jenž se zabýval dopady valorizací důchodů s ohledem na různé termíny výplat důchodů. Tento posudek neměl Ústavní soud k dispozici.
4. Žalobkyně též navrhla, aby soud přerušil řízení a věc předložil Soudnímu dvoru EU v Lucemburku s předběžnou otázkou ve znění: „*Jsou si před národní, evropským právem garantovanou rovností, při valorizacích rovni navzájem důchodci v SR nebo v ČR?*“ V této souvislosti poukázala na právní úpravu platnou a účinnou v SR od 1. 1. 2004. Rovněž kritizovala závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 47/18.
5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jejího názoru věcně správné a zákonné, a navrhla, aby soud žalobu zamítl.
6. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. žalobou napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. Zcela na úvod je třeba připomenout, že se žalobkyně obrací neúspěšně na správní soudy s žalobou směřující proti rozhodnutí žalované o zvýšení invalidního důchodu již poněkolkáté. Jen Nejvyšší správní soud ve skutkově a právně téměř totožných věcech rozhodoval pětkrát (řízení byla u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 3 Ads 15/2013, sp. zn. 2 Ads 121/2015, sp. zn. 1 Ads 171/2016, sp. zn. 2 Ads 98/2018 a sp. zn. 7 Ads 228/2018). Žalobkyně se též opakovaně bez úspěchu obracela i na Ústavní soud (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2012, sp. zn. IV. ÚS 447/12, ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1079/12, a zejména usnesení ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14), přičemž gros argumentace žalobkyně se nemění. V řízení zahájeném skupinou senátorů pod sp. zn. Pl. ÚS 47/18 Ústavní soud zamítl nálezem ze dne 12. 5. 2020 návrh na zrušení ustanovení § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „*zákon o důchodovém pojištění*“). Naposledy ve věci obdobných námitek žalobkyně rozhodl Ústavní soud dne 12. 5. 2021 pod sp. zn. II. ÚS 878/2021.

8. Soud se proto k základní žalobní námitce žalobkyně vyjádří pouze stručně, neboť nedává jakýkoli smysl stále dokola opakovat již několikrát nejvyšším vnitrostátním interpretem správního práva vyslovené (a Ústavním soudem akceptované - srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14) závěry, k jejichž přehodnocování nejsou krajské soudy povolány (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2006, č. j. 1 Aps 2/2006-68, a § 17 s. ř. s.).
9. Podle § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném k datu vydání rozhodnutí, jehož ústavnost žalobkyně fakticky zpochybňuje, platí, že základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu. Podle § 4 nařízení vlády č. 260/2019 Sb. účinného od 1. 1. 2020 se důchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí přiznané před 1. lednem 2020 zvyšují od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 2019 tak, že
 - a) základní výměra důchodu se zvyšuje o 220 Kč měsíčně,
 - b) procentní výměra důchodu se zvyšuje o 5,2 % procentní výměry důchodu, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje.
10. Již v odůvodnění rozsudků ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 15/2013–71 (ústavní stížnost proti tomuto rozsudku byla jako zjevně neopodstatněná odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14), ze dne 22. 10. 2015, č. j. 2 Ads 121/215 – 49, a ze dne 13. 4. 2017, č. j. 1 Ads 171/2016 – 39 (jedná se tedy o ustálenou rozhodovací praxi), Nejvyšší správní soud vysvětlil mechanismus valorizace důchodů za použití termínu „klouzavý rok“. Klouzavý rok neodpovídá kalendářnímu roku, ale jeho počátek a konec je dán datem, ke kterému je vyplácen důchod. S ohledem na skutečnost, že důchodové dávky jsou vypláceny v různých výplatních termínech, klouzavý rok začíná a končí u různých pojištěnců odlišně. V případě žalobkyně, již je invalidní důchod vyplácen k 24. dni v měsíci, začíná klouzavý rok pro výplatu důchodu 24. ledna daného kalendářního roku a končí 23. ledna následujícího kalendářního roku. Uvedený klouzavý rok se uplatní nejen při výplatě důchodové dávky samotné, ale je třeba jej vztáhnout i na valorizaci (viz výše citovaný § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož jsou důchody valorizovány od splátky důchodu splatné v lednu).
11. V případě důchodu žalobkyně valorizovaného podle pravidel na rok 2020 žalobkyně obdržela dvanáct valorizovaných důchodových dávek. První důchodovou dávkou zvýšenou v souladu s nařízením vlády č. 260/2016 Sb. obdržela žalobkyně dne 24. 1. 2020 a poslední dne 24. 12. 2020 spolu s důchodem na období od 24. 12. 2020 do 23. 1. 2021. Z hlediska nominální hodnoty, která jí byla vyplacena, se její situace nelišila od důchodce, kterému náležel důchod ve shodné výši, ale jeho klouzavý rok začal 2. 1. 2020 a skončil 1. 1. 2021, přičemž poslední takto valorizovanou dávkou obdržel dne 2. 12. 2020. Jediným rozdílem je skutečnost, že žalobkyně obdržela jednotlivé důchodové dávky o 22 dní později než důchodce v popsaném modelovém příkladu. Podstatné však je, že pro každého důchodce je klouzavý rok stejně dlouhý a obsahuje stejný počet měsíců, v nichž jsou dávky valorizovány.
12. Je nepochybné, že pokud měna podléhá změnám své hodnoty, je hodnota určité konkrétní částky v různých dnech různá (lze si za ni v různé dny koupit různé množství statků). Za podmínek obvyklých v České republice (průměrná roční míra inflace činila v roce 2015 0,3 %, v roce 2016 0,7 %, v roce 2017 2,5 %, v roce 2018 2,1 %, v roce 2019 2,8 % a v roce 2020 3,2 %) je však vliv změny hodnoty peněz v časovém období necelého jednoho měsíce mezi

nejčasnějším a nejpozdějším termínem výplaty důchodu na skutečný disponibilní příjem příjemce důchodu zcela marginální. Podobně tomu je v případě přerušení či zastavení vyplácení dávek (například v důsledku smrti příjemce). Zatímco některým příjemcům doběhne ke dni, kdy zanikne nárok na vyplacení důchodu, celý klouzavý rok nebo určitý počet splátek v rámci klouzavého roku, u později valorizovaných důchodů zde bude rozdíl právě o tolik dní, o kolik je posunuta valorizace, tedy opět rozdíl vzhledem k celkovým vypláceným částkám zcela marginální. Je-li zajištěno, že konkrétní den výplaty důchodu je příslušným orgánem stanoven za vyloučení kritérií diskriminační či jinak nelegitimní povahy a jedná-li se o rozdíl v datech výplaty nejvýše v řádu několika málo týdnů, lze rozhodnou právní úpravu za současných ekonomických podmínek České republiky považovat za ústavně konformní (srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 2 Ads 121/215 – 49, body 17 a 18, či sdělení Veřejného ochránce práv ze dne 15. 1. 2015, sp. zn. 6562/2014VOP/PMJ).

13. O ústavnosti § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a valorizačních vyhlášek nezapochyboval v minulosti ani Ústavní soud (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14 a zejména nálezy Pl. ÚS 47/18, ze dne 12. 5. 2020). Ve shora citovaném nedávném usnesení ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. II. ÚS 878/21 Ústavní soud odmítl argumentaci žalobkyně, včetně argumentace znaleckým posudkem zpracovaným Ing. J. V. a rovněž podotkl, že neshledal prostor pro předložení věci SD EU, neboť v posuzované věci žádný z relevantních předpisů komunitárního práva nedopadá. Stěžejním důvodem bylo, že podstatou unijního práva není zajistit uniformitu národních práv jednotlivých členských zemí EU s cílem dokonalé unifikace práva (body 12. a 14. odůvodnění). Za těchto okolností nenalezl krajský soud žádný rozumný důvod pro položení předběžné otázky SD EU v Lucemburku. Vhodnost, účelnost či sociální spravedlnost právní úpravy soud (a to ani Ústavní) zásadně neposuzuje, neboť tyto úvahy nepřísluší soudům, nýbrž zákonodárci, na něhož se musí případně žalobkyně se svými podněty obrátit. Jedná se totiž o otázky v podstatě politické, kam primárně spadá celá oblast tzv. sociálních práv (k tomu srov. např. bod 78 nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08, a dále bod 90 odůvodnění nálezu ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, či usnesení Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2013, sp. zn. III. ÚS 1312/13).
14. Na uvedených závěrech nic nemění ani novelizace ustanovení § 67 zákona o důchodovém pojištění provedená zákonem č. 469/2020 Sb. a účinná od 1. 1. 2022. Tato úprava zákona je právě onou shora zmíněnou aktivitou zákonodárce. K přiznání a zhodnocení určitých disproporcí současně účinné právní úpravy krajský soud odkazuje na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 47/18. Tyto disproporce totiž nedosáhly protiústavních rozměrů a bylo lze je považovat za odůvodněné. Argumentace žalobkyně pak v obecné rovině spíše směřuje ke spravedlnosti, resp. rovnosti absolutní, jež není častokrát zcela dosažitelná, případně je dosažitelná za cenu vysokých nákladů.
15. Na shora uvedené argumentaci, jež je podložena především obecně právními úvahami nic nemění ani závěry posudku Ing. J. V. ze dne 4. 2. 2014, č. 138/2014 včetně dodatku č. 1, neboť z nich plyne (zjednodušeně) toliko to, že zabezpečení důchodů je otázkou zákonodárců (toto jistě není odborný závěr znalce z jeho oboru) a též to, že lze uvažovat o úpravě výplaty valorizací ve smyslu úpravy platné ve Slovenské republice. Znalec rovněž konstatoval jistou nerovnost mezi důchodci, o které soud pojednal výše. Konstatování určité míry nespravedlivosti se rovněž podává ze zprávy Veřejné ochránkyně práv ze dne 26. 3. 2019, čj. KVOP-14821/2019, závěrem zprávy je pak sdělení, že bude dán podnět ke

změně právní úpravy. Takto zjištěné skutečnosti z provedených listinných důkazů však ničím novým nepřevažují argumentaci, jež vysoké soudy (NSS a ÚS) položily proti argumentům žalobkyně.

16. Stále opakované tvrzení, že v období od 1. 1. 2020 do 23. 1. 2020 nebyl důchod žalobkyni valorizován, je zavádějící. V souladu s výše popsány pravidly žalobkyně na toto období obdržela důchod dne 24. 12. 2019 podle pravidel předchozí valorizace. Na celkovou výplatu důchodu je třeba nahlížet jako na řadu po sobě jdoucích měsíčních dávek začínající od přiznání důchodu a pokračující dále do budoucnosti. Pokud se od jistého měsíce v této posloupnosti začne valorizovat, bude mít důchodce s dřívějším výplatním termínem peníze k dispozici dříve než důchodce s výplatním termínem pozdějším. Neznamená to však, že by na část valorizovaných prostředků nikdy nedosáhl.
17. Lze tedy shrnout, že všichni důchodci v souhrnu v rámci klouzavého roku obdrží shodných 12 důchodových dávek, jediným rozdílem mezi důchodci s různým termínem výplaty je skutečnost, že někteří dosáhnou na valorizované částky dříve, než jiní – budou tak mít valorizovanou důchodovou dávku k dispozici dříve (nikoli déle). Tato dílčí disproporce v postavení příjemců důchodu je vyvážena praktickou potřebou plynulého zajištění sociální podpory a není protiústavní.
18. Jelikož základní žalobní námitka nebyla důvodná, soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I).
19. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Protože na náhradu nákladů řízení nemá právo ani úspěšná žalovaná (§ 60 odst. 2 s. ř. s.), rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 9. června 2021

Mgr. et Mgr. Jaroslav Vávra v. r.
soudce